

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) คือ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และเชิงปริมาณเป็นรอง มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ของประเทศไทย โดยจำแนกตามภูมิภาคออกเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคกลาง ภาคใต้ กับอีก 1 จังหวัดส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีบริบทของพื้นที่แตกต่างจากส่วนภูมิภาค

ขั้นที่ 2 ในแต่ละภูมิภาค เลือกโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลทั่วไป เพื่อเป็นตัวแทนภูมิภาค ละ 1 โรงพยาบาล สำหรับจังหวัดส่วนกลาง เลือกโรงพยาบาลส่วนกลาง 2 โรงพยาบาล เพื่อเป็นตัวแทนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ได้แก่ ความหนาแน่นของประชากรมุสลิมในแต่ละจังหวัดหรือเขต (ประชากรต่อพื้นที่) ความหนาแน่นของมัสยิดในแต่ละจังหวัดหรือเขต (จำนวนมัสยิดต่อพื้นที่) และเป็นโรงพยาบาลที่มีชาวไทยมุสลิมเข้ารับบริการสาธารณสุข และหรือที่ตั้งของโรงพยาบาลอยู่ในจังหวัดเขตชายแดนเชื่อมต่อกับระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน

ขั้นที่ 3 เมื่อได้โรงพยาบาลเป้าหมายจำนวน 8 แห่งแล้ว (โรงพยาบาลส่วนภูมิภาค 6 แห่งและโรงพยาบาลส่วนกลาง 2 แห่ง) ในแต่ละโรงพยาบาล แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้รับบริการ กลุ่มผู้ให้บริการ และกลุ่มผู้บริหารโรงพยาบาล ทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ต่างๆ ได้แก่ เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ เกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ และเกณฑ์การให้เลิกจากการศึกษา ได้จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 110 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้รับบริการสาธารณสุข จำนวน 52 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้บริการสาธารณสุข จำนวน 47 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารโรงพยาบาล จำนวน 11 คน

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ

1) *กลุ่มผู้รับบริการสาธารณสุข* ได้แก่ ผู้ป่วยชาวไทยมุสลิม หรือ ครอบครัว หรือญาติพี่น้องที่มาเฝ้าไข้หรือเยี่ยมเยียนผู้ป่วย ที่เข้ารับบริการที่โรงพยาบาลลำปาง โรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลพระจอมเกล้า ซึ่งเป็นตัวแทนโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี และโรงพยาบาลเลิดสิน ซึ่งเป็นตัวแทนโรงพยาบาลส่วนกลาง

เพศ : ทั้งชายและหญิง

อายุ : 18 – 80 ปี

ลักษณะ : ไม่จำกัดอาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม และระดับการศึกษา

ประสบการณ์ในการใช้บริการ : มีประสบการณ์ในการใช้บริการสาธารณสุขที่โรงพยาบาล ซึ่งเป็นตัวแทนสถานบริการสาธารณสุขในแต่ละภูมิภาค หรือตัวแทนสถานบริการสาธารณสุขใน กรุงเทพมหานคร โดยอาจเป็น

- ผู้ป่วยในและญาติที่กำลังรับการรักษาในโรงพยาบาล หรือ
- ผู้ป่วยนอกที่ถูกนัดหมายมารับการรักษา ณ ช่วงเวลาที่ไปเก็บข้อมูลของคณะผู้วิจัย

หรือ

- ผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกที่ได้มารับการรักษาในช่วงเวลา 1- 3 เดือนที่ผ่านมา

ความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ : มีความสนใจ และเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการด้วยความสมัครใจ

2) *กลุ่มผู้ให้บริการสาธารณสุข* ได้แก่ แพทย์หรือพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยนอก หรือแผนกผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาลลำปาง โรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลพระจอมเกล้า ซึ่งเป็นตัวแทนโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี และโรงพยาบาลเลิดสิน ซึ่งเป็นตัวแทนโรงพยาบาลส่วนกลาง

เพศ : ทั้งชายและหญิง

อายุ : 20 – 60 ปี

ลักษณะ : ไม่จำกัดตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม และระดับการศึกษา

ประสบการณ์การให้บริการ : มีประสบการณ์ในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้ป่วยชาวไทยมุสลิม หรือ ครอบครัว หรือ ญาติพี่น้องที่มาเฝ้าไข้หรือเยี่ยมเยียนผู้ป่วย ที่เข้ารับบริการที่โรงพยาบาล

ความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ : มีความสนใจ และเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการด้วยความสมัครใจ

3) *กลุ่มผู้บริหารโรงพยาบาล* ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือ รองผู้อำนวยการ หรือ หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก หรือหัวหน้าแผนกผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาลลำปาง โรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลพระจอมเกล้า ซึ่งเป็นตัวแทนโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี และโรงพยาบาลเลิดสิน ซึ่งเป็นตัวแทนโรงพยาบาลส่วนกลาง

เพศ : ทั้งชายและหญิง

อายุ : 20 – 60 ปี

ลักษณะ : ไม่จำกัดระดับการศึกษา

ประสบการณ์การบริหารจัดการบริการ : เป็นคณะผู้บริหารของโรงพยาบาล คือผู้อำนวยการ หรือ รองผู้อำนวยการ หรือ หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก หรือหัวหน้าแผนกผู้ป่วยใน ณ ช่วงเวลาที่คณะผู้วิจัย ลงเก็บข้อมูล

ความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ : มีความสนใจ และเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ด้วยความสมัครใจ

1.2 เกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ

เมื่ออาสาสมัครที่เข้าร่วมการวิจัยในแต่ละกลุ่ม แสดงท่าทีอึดอัด รู้สึกเป็นกังวล ไม่สามารถร่วมกิจกรรมที่สำคัญของโครงการได้ตลอดโครงการ หรือ ขอดถอนตัว หรือ เปลี่ยนใจไม่เข้าร่วมโครงการในระหว่างการทำกิจกรรม

1.3 เกณฑ์การให้เลิกจากการศึกษา

- 1) เกณฑ์ให้อาสาสมัครเลิกจากการศึกษา เมื่ออาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละกลุ่ม
 - ขอดถอนตัว หรือ เปลี่ยนใจไม่เข้าร่วมโครงการ
 - ปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป หลังจากที่เข้าร่วมการวิจัยมาแล้วระยะหนึ่ง
 - ย้ายไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลอื่น
 - เสียชีวิต
- 2) เกณฑ์การพิจารณาเลิกหรือยุติการศึกษาทั้งโครงการ
 - โครงการเสร็จสิ้นตามแผนการวิจัย
 - คณะผู้วิจัยได้ข้อมูลที่หนักแน่นเพียงพอ มีความอิ่มตัว
 - เกิดเหตุสุดวิสัย ที่ทำให้โครงการวิจัยไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหรือวิธีการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังสรุปในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	วิธีการ/ เครื่องมือที่ใช้	สถานที่
1. ผู้รับบริการ สาธารณสุข	1. แบบสัมภาษณ์ และ	1) โรงพยาบาลลำปาง
	2. สัมภาษณ์เชิงลึก (บันทึกเสียง)	2) โรงพยาบาลหาดใหญ่ 3) โรงพยาบาลชลบุรี
2. ผู้ให้บริการ สาธารณสุข	1. แบบสอบถาม และ	4) โรงพยาบาลพระจอมเกล้า
	2. สัมภาษณ์เชิงลึก (บันทึกเสียง)	5) โรงพยาบาลขอนแก่น 6) โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา
3. ผู้บริหาร โรงพยาบาล	1. แบบสอบถาม และ	7) โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี
	2. สัมภาษณ์เชิงลึก (บันทึกเสียง)	8) โรงพยาบาลเลิดสิน

2.1 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รับบริการสาธารณสุข

เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์การเข้ารับบริการสาธารณสุขของชาวไทยมุสลิม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 การรับบริการสาธารณสุข กรณีที่ไปตรวจรักษาแล้วกลับบ้าน (ผู้ป่วยนอกหรือโอพีดี)

ส่วนที่ 3 การรับบริการสาธารณสุข กรณีที่ต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล (ผู้ป่วยในหรือไอพีดี)

ส่วนที่ 4 การรับบริการสาธารณสุขด้านการป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.2 แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้รับบริการสาธารณสุข

- 1) ประสบการณ์ในการเข้ารับบริการสาธารณสุขที่โรงพยาบาล
- 2) ปัญหาหรืออุปสรรค เมื่อเข้ารับบริการสาธารณสุขที่โรงพยาบาล
- 3) กรณีที่มีปัญหาหรืออุปสรรค แก้ไขปัญหาอย่างไร และได้ผลอย่างไร
- 4) ประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดและเกี่ยวข้องกับหลักการอิสลามที่ทางโรงพยาบาล ควรพัฒนาปรับปรุงเป็นอันดับแรก
- 5) ข้อเสนอแนะให้กับทางโรงพยาบาล เพื่อแก้ปัญหา
- 6) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

2.3 แบบสอบถามกลุ่มผู้ให้บริการสาธารณสุข และผู้บริหารโรงพยาบาล

เป็นแบบสอบถามที่ถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขที่สอดคล้องกับวิถีอิสลาม โดยข้อคำถามได้ประยุกต์มาจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขที่สอดคล้องตามวิถีอิสลาม

ส่วนที่ 3 สิ่งแวดล้อมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติตนตามวิถีอิสลาม เมื่อมุสลิมเข้ารับบริการสาธารณสุข

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2.4 แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้บริการ

- 1) ทราบเกี่ยวกับวิถีอิสลามมาจากแหล่งความรู้ใด
- 2) ประสบการณ์เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้ป่วยชาวไทยมุสลิมหรือญาติผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาล
- 3) ปัญหาหรืออุปสรรคในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้ป่วยชาวไทยมุสลิมและญาติ
- 4) ในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการ มีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการผู้ป่วยชาวไทยมุสลิมและญาติ

- 5) ผู้บริหารของโรงพยาบาลได้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหหรือไม่อย่างไร
- 6) ผลที่ได้จากการแก้ปัญหเป็นอย่างไร
- 7) ปัญหาหรือประเด็นใดที่เกี่ยวข้องกับวิถีอิสลามที่ทางโรงพยาบาล ควรพัฒนาปรับปรุงเป็นอันดับแรก
- 8) ในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการมีข้อเสนอแนะอะไรให้กับทางผู้บริหารโรงพยาบาล หรือผู้ป่วยชาวไทยมุสลิม (ผู้รับบริการ) เพื่อแก้ปัญห
- 9) อยากให้ทางชุมชนมุสลิมหรือผู้มารับบริการชาวไทยมุสลิมร่วมแก้ปัญหหรือไม่ อย่างไร
- 10) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

2.5 แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหารโรงพยาบาล

- 1) ทราบเกี่ยวกับวิถีมุสลิมมาจากแหล่งความรู้ใด
- 2) ประสบการณ์ในการจัดบริการสาธารณสุขแก่ผู้ป่วยชาวไทยมุสลิมหรือญาติผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาล
- 3) ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัด ในการจัดและให้บริการสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีอิสลาม
- 4) แนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญห อุปสรรค หรือข้อจำกัด ในการให้บริการและจัดบริการสาธารณสุขแก่ผู้ป่วยชาวไทยมุสลิมและญาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีอิสลาม
- 5) นโยบายในการจัดและให้บริการสาธารณสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีมุสลิม
- 6) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรมุสลิม หรือชุมชน เข้ามาร่วมแก้ไขปัญห ช่วยพัฒนาการจัดและให้บริการสาธารณสุขที่สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามหรือไม่ ในประเด็นใด อย่างไร
- 7) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

2.6 การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม รวมทั้งแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านทำการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity index: CVI) อีกทั้งยังมีคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนของกระทรวงสาธารณสุข และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของโรงพยาบาลกลุ่มเป้าหมายตรวจสอบและกลั่นกรองเครื่องมือวิจัยอีกครั้งก่อนนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการ เพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงพยาบาลเป้าหมาย มีดังนี้

1) ส่งข้อเสนอโครงการวิจัยให้คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน กระทรวงสาธารณสุข พิจารณาและอนุมัติให้ดำเนินโครงการ

2) เมื่อข้อเสนอโครงการวิจัยผ่านการอนุมัติเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน กระทรวงสาธารณสุขแล้ว คณะผู้วิจัยติดต่อและประสานไปยังโรงพยาบาลเป้าหมาย ทั้ง 8 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมโครงการวิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย

3) เมื่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลกลุ่มเป้าหมาย ตอบรับและยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย คณะผู้วิจัยส่งข้อเสนอโครงการวิจัยให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของโรงพยาบาลแต่ละแห่งพิจารณาอนุมัติก่อนทำการเก็บข้อมูล

4) ชี้แจงรายละเอียดโครงการวิจัย ตลอดจนวิธีการเก็บข้อมูลกับผู้ประสานงานโครงการวิจัย ซึ่งเป็นบุคลากรของโรงพยาบาลเป้าหมาย และประสานงานไปยังแผนกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย และทำการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการเก็บข้อมูล

5) ก่อนทำการเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดโครงการแก่อาสาสมัคร หากอาสาสมัครยินดีเข้าร่วมให้ข้อมูล คณะผู้วิจัยให้อาสาสมัครเซ็นชื่อรับรองในใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย (Informed consent form) พร้อมให้เอกสารชี้แจงข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Participant information sheet) 1 ชุด

6) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์เชิงลึกมีการขออนุญาตบันทึกเสียง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในภายหลัง

แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก เมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดสอบเครื่องมือ และแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยทีมผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการประสานงานและนัดหมายกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของโรงพยาบาลเป้าหมายผ่านผู้ประสานงานของทางโรงพยาบาลล่วงหน้า ทีมผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับบริการด้วยตนเอง พร้อมทั้งสังเกตสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติตนตามวิถีอิสลาม เมื่อมุสลิมเข้ารับบริการสาธารณสุขด้วย สำหรับกลุ่มผู้ให้บริการและกลุ่มผู้บริหาร คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ทำล่วงหน้าทางไปรษณีย์หรือโดยการนำไปแจกให้กลุ่มผู้ให้บริการและกลุ่มผู้บริหารที่เป็นอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการในครั้งแรกด้วยตนเอง แล้วจึงนัดวัน เวลา เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมเก็บแบบสอบถามคืน ในการตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการเลือกตอบหรือไม่ตอบคำถามบางข้อ บางประเด็น หรือขอหยุดการตอบแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์เชิงลึกเมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะไม่ได้รับผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงานหรือสูญเสียสิทธิที่ประชาชนไทยพึงมีหรือพึงได้รับใดๆ ทั้งสิ้น หากปฏิเสธการให้ข้อมูลแก่การศึกษาวิจัยครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สัมภาษณ์แล้ว เพื่อคัดเลือกแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ เพื่อนำมาประมวลผล
- 2) ทำการลงรหัสข้อมูลในแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3) ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยบรรยายข้อมูลในรูปแบบความถี่ และร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 4) การแปลผลแบบสอบถาม แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขที่สอดคล้องกับวิถีอิสลาม ส่วนที่ 2 มีลักษณะคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่รู้ การให้คะแนน หากตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน ส่วนคำตอบที่ไม่ถูกต้อง หรือตอบว่าไม่รู้ ให้ 0 คะแนน เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน ใช้แบบอิงเกณฑ์ของ Bloom (1986) ดังนี้

ค่าคะแนน	การแปลผล
เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80	ระดับสูง
ตั้งแต่ร้อยละ 60 -79	ระดับปานกลาง
ต่ำกว่าร้อยละ 60	ระดับต่ำ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

เมื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกครบถ้วนแล้ว นำข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงมาถอดเป็นข้อความ จากนั้นทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (triangulation) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการสังเกตบริบทพื้นที่ของคณะผู้วิจัยมาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์ว่ามีข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันหรือสอดคล้องกันหรือไม่ จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ด้วยการจำแนกข้อความเข้ากลุ่ม แล้วจึงจัดกลุ่มข้อมูล นำเสนอข้อค้นพบ พร้อมทั้งแปลความหมาย